

267
95

A

JOHANNES BRINCKERINCK EN ZIJN KLOOSTER TE DIEPENVEEN.

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van den graad van

DOCTOR IN DE GODGELEERDHEID,

AAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM,

op gezag van den Rector-Magnificus

Dr. H. T. KARSTEN,

HOOGLEERAAR IN DE FACULTEIT DER LETTEREN EN WIJSBEGEERTE,

in het openbaar te verdedigen

op Donderdag 3 December 1908, te 3 uren,

IN DE AULA DER UNIVERSITEIT

DOOR

WILHELMUS JOHANNES KÜHLER,

GEBOREN TE AMSTERDAM,

PREDIKANT TE LEIDEN.

ROTTERDAM
W. NEVENS
.1908

AAN DE NAGEDACHTENIS
VAN MIJNE OUDERS.

VOORREDE.

Het verschijnen van dit proefschrift biedt mij een welkome gelegenheid om mijn dank te brengen aan die Hooggeleerden der Amsterdamsche Universiteit, wier onderwijs en voorlichting mij in vroeger jaren zijn ten deel gevallen. Inzonderheid geldt die dank U, Professor Cramer, hooggeachte Promotor. Wat velen met mij weten, wensch ik hier in het openbaar uit te spreken. Uw hartelijke belangstelling blijft Uwe leerlingen volgen, ook nadat zij reeds geruimen tijd de Academie hebben verlaten. Niet wij behoeven U te zoeken: wij gevoelen, dat Gij ons niet loslaat. Uwen tijd stelt Gij voor ons beschikbaar; met Uwe ervaring, Uwe kennis en kunde zijt Gij immer bereid ons te helpen. Wat mij betreft, het is mij na de voltooiing van deze studie een behoefte te erkennen, dat ik steeds een deel van mijne opgewektheid bij den arbeid aan U en Uwe belangstelling heb te danken gehad.

Voorts betuig ik mijne erkentelijkheid aan de bibliothecarissen die mij op zoo vrijgevege wijze het gebruik

hebben vergemakkelijkt van de aan hunne zorg toevertrouwde boeken en handschriften. Ik noem Dr. S. G. de Vries te Leiden, Dr. C. P. Burger Jr. te Amsterdam, de Heeren J. C. van Slec te Deventer en H. Hymans te Brussel. Ook mag ik de hulp niet vergeten, welke Dr. P. C. Molhuysen, Conservator der Handschriften van de Leidsche Universiteits-Bibliotheek mij meermalen, en steeds met groote voorkomendheid heeft verleend; evenmin de welwillendheid, waardoor de Zeereerwaarde Heer J. van den Gheyn, die dezelfde betrekking aan de Koninklijke Bibliotheek te Brussel bekleedt, mij aan zich heeft verplicht. Mr. J. Acquoy te Deventer had de goedheid, mij inzage te verleen van de schriftelijke nalatenschap van zijn vader, voor zoover zij betrekking heeft op de kloostervereeniging van Windesheim; en hoewel ik, wat Diepenveen betreft, daarin niets heb gevonden wat mij van elders onbekend was, kon ik mij toch niet verdiepen in dezen schat van bijvoegselen en aantekeningen zonder mij versterkt te gevoelen in mijn eerbied voor den schrijver. — Nog vele anderen, gelijk Ds. D. A. Brinkerink te Bovenkarspel en Dr. J. S. van Veen te Arnhem, zijn mij behulpzaam geweest met hunne boeken, hunne inlichtingen, hunne opmerkingen; al richt ik niet het woord tot ieder hunner afzonderlijk, aan allen gezamenlijk betuig ik langs dezen weg mijn welgemeenden dank. Maar behalve mijn neef en vriend Ds. K. Vos te Woudsend, die de drukproeven heeft helpen nazien en het Register heeft vervaardigd, zijn er nog twee, wier namen ik hier allerminst mag verzwijgen. Sinds de voltooiing van dit boek zijn beiden reeds door den dood weggenomen.

De eerste is wijlen de Heer Bernard J. M. de Bont. Aan zijn welwillendheid ben ik het verschuldigd, dat ik een nog geheel onbekend handschrift niet alleen in gebruik, maar ook in bezit heb kunnen krijgen. Bedoeld

HS. is verwant aan het bekende HS. D ¹⁾ en aan MS. No. 8849-8859 ²⁾ van de Koninklijke Bibliotheek te Brussel. Het overtreft echter beide in belangrijkheid en vormt met dit tweetal de hoofdbronnen waaruit de geschiedenis van Diepenveen moet worden afgeleid. Een kort woord over zijn inhoud en herkomst vinde daarom hier een plaats.

Blijkens het opschrift op fol. 1 ^{ro} van het voorwerk: „Liber monasterij beate Marie in Dyepenven ordinis Regularissarum sancti Augustini”, behoorde het boek eenmaal aan de welvoorzienige bibliotheek van ons klooster. Het is daar ook geschreven: fol. 2 ^{ro} bevat de mededeeling: „Dit boeck heeft ghescreuen suster Griet Essinchghes ende gheendet op des hillighen cruces dach Exaltacio ³⁾ Anno Domini m vc xxiiij”. Daarop volgt (fol. 3 ^{ro}-4 ^{ro}) een inhoudsopgave, niet minder dan een en vijftig biographieën ⁴⁾ van Diepenveensche zusters benevens die van Johannes Brinckerinck vermeldend. Deze stukken vormen het eigenlijke werk en zijn verdeeld over 414 folio's (828 bladzijden). Met duidelijke hand heeft zuster Griet Essinchghes het zware papier in één kolom beschreven; slechts enkele beginletters zijn op de sobere wijze der Windesheimers versierd. De band, kennelijk uit lateren tijd afkomstig, is van

---

1) Uitgegeven door D. A. Brinkerink, Groningen 1904. Verg. beneden, blz. 8, de aant.

2) Zie hierover de *Narratio de inchoatione Domus clericorum in Zwollis* van Jacobus de Voecht uitgegeven door Dr. M. Schoengen (Werken van het Hist. Genootschap te Utrecht, derde serie, No. 13, Amsterdam 1908), Inleiding, blz. LXXXI-CVII

3) 14 September.

4) Drie daarvan handelen over twee zusters (bloedverwanten) te gelijk. — De drie laatste levensbeschrijvingen zijn onderdeelen van het uitgebreide opstel over Hilwartshuizen, dat ook in HS. D voorkomt.